

Datum
2025-02-05

Ärendenr
MSB 2024-14279

Ert datum
Ange ert datum

Er referens
S2024/01708

Enheten för inriktning av skydd mot olyckor
Anders Edstam
010-240 4514
Anders.Edstam@msb.se

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2024:66 Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid

Sammanfattning

MSB har granskat betänkandet utifrån sin roll och det lagstiftningsområde som MSB ansvarar för. Vi ser att vi har möjlighet att bidra till att stärka förmågan avseende preventivt arbete gentemot kommunal räddningstjänst och har därför inga invändningar mot förslaget. Vi reserverar oss dock för bredden på de förväntningar som ställs på MSB i föreslagna uppdrag till myndigheten.

Synpunkter med anledning av MSB:s föreslagna uppdrag

MSB har ett uppdrag att samordna och stödja kommunal räddningstjänst, och med detta som grund är suicid ett område som har koppling till vår verksamhet. Kommunal räddningstjänst är en samhällsaktör som ofta kan komma fram först på en olycksplats och göra skillnad för de drabbade. Vidare ger dessa insatser erfarenheter och kunskap som kan bidra till att förebygga suicid i ett samhällsperspektiv. Den kunskap som myndigheten har samlat genom olika arbeten har sammanställts i en vägledning. Vi hoppas att den ska hjälpa kommunerna med betoning på stöd till deras räddningstjänst att bli en starkare och effektivare aktör inom området suicidprevention. Vägledningen har nyligen remitterats och kommer ges ut inom kort.

MSB är således i grunden positivt inställd till uppdrag som stärker förmågan att minska suicid i Sverige, dock anser vi att utredningen föreslår ett uppdrag som är bredare än den kompetens och det kontaktnät som myndigheten förfogar över. Skälen redovisas nedan.

Utredningen gör en stark koppling mellan kommunens ansvar enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och det suicidpreventiva arbetet. Förvisso kan suicidhändelser vara en olycka eller överhängande fara för en olycka vilket är grunden för att LSO ska vara tillämplig. T ex kan ett suicidfall orsaka en trafikolycka, och då kan den typen av händelse både vara föremål för kommunens förebyggande ansvar (verka för) såväl som att genomföra räddningsinsats. Förgiftning, hängning och skjutning anges i utredningen som vanliga metoder vid suicid. Med undantag av vissa hängningar är dessa händelser vanligtvis inte att betrakta som räddningstjänst. Det innebär att en betydande andel av de suicid som sker i samhället faller utanför olycksbegreppet enligt LSO och därmed också utanför kommunens formella ansvar att verka för skydd mot andra olyckor än brand enligt 3 kap. 1 § LSO. Ansvaret enligt LSO innebär vidare inte att kommunen förväntas agera i andra sakägares ställe, utan avser snarare att uppmärksamma risker i samhället och verka för att

ansvariga aktörer arbetar vidare med förebyggande uppgifter, t ex att anläggningsägare installerar ”hopphinder” på broar eller staket vid järnvägsspår.

MSB:s kompetens och organisering speglar det uppdrag myndigheten har att främja lagefterlevnad och stödja aktörer inom LSO-området. Således, MSB ser sig ha en roll att stödja kommunerna inom suicidområdet i den mån det relaterar till olycksbegreppet, men har i övriga fall inom suicidperspektivet en otydlig roll och saknar erforderlig kompetens. MSB har etablerade kanaler att föra dialog med den del av kommunen som utför räddningstjänst, men inte övriga delar av kommunen. Det är inte givet att kommuner vare sig nu eller i framtiden väljer att lägga ett brett samordningsansvar för suicidpreventivt arbete på dess räddningstjänstorganisation, varför uppdraget i sin nuvarande utformning kan komma att landa utanför MSB:s befintliga målgrupper.

Detta leder till att MSB vill framföra synpunkter på följande avsnitt i utredningen:

- 4.8.1 (s 95): Syftet med LSO är bättre redovisat längst upp på s 295 i utredningen, använd gärna samma skrivning här.
- 8.3.3 (s 297, första strecksatsen): MSB kan belysa detta i sitt kunskapsstöd och eventuellt hänvisa till andra källor/aktörer, men inte ingående vägleda inom alla aspekter av suicidprevention.
- 8.3.3 (s 297, sista stycket): MSB:s arbete med kunskapsstödet kan bidra med kunskap även till andra delar/områden inom kommunen, men inte fullständigt rikta den så att innehållet täcker in alla områden inom kommunen (exempelvis skola, vård/omsorg). Eventuellt kan MSB i kunskapsstödet hänvisa till andra källor/aktörer för breddning av innehållet.

I detta ärende har vik överdirektör Anna Psaroulis beslutat. Anders Edstam har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också biträdande avdelningschefen Patrik Perbeck samt enhetscheferna Charlotte Hakelius och Marianne Stålheim deltagit.

Anna Psaroulis

Anders Edstam